

# RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1941.

Andra kammaren.

Nr 2.

Måndagen den 13 januari.

Kl. 11 f. m.

## § 1.

Herr statsrådet *Bergquist* avlämnade

dels Kungl. Maj:ts propositioner

nr 4, med förslag till lag angående förlängd giltighet av gällande indelning i ortsgrepper jämlikt lagen den 28 juni 1935 (nr 434) om folkpensionering;

nr 5, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 14 juni 1940 (nr 484) om undantag från gällande bestämmelser rörande arbetstidens reglering m. m.;

nr 6, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 december 1939 (nr 934) om tjänsteplikt m. m.;

nr 7, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 juni 1933 (nr 472) om förbud mot politiska uniformer;

nr 8, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 21 september 1915 (nr 362) om behörighet att utöva läkarkonsten, m. m.;

nr 11, med förslag till lag om ändring i övergångsbestämmelsen till lagen den 24 september 1931 (nr 327) om ändring i vissa delar av strafflagen, m. m.;

nr 12, med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 9 april 1937 (nr 118) med vissa bestämmelser om rättegången i tryckfrihetsmål;

nr 13, med förslag till lag om sterilisering, m. m.;

nr 14, med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 26 april 1940 (nr 272) med särskilda bestämmelser angående domstolarna och rättegången vid krig eller krigsfara m. m.;

nr 15, med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 14 juni 1940 (nr 503) angående upplösning av vissa sammanslutningar m. m.;

nr 16, med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 1 mars 1940 (nr 117) rörande förbud mot befordran av vissa periodiska skrifter med statliga trafikmedel m. m.;

nr 17, med förslag till lag angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsriskersättning till sjömän;

nr 20, med förslag till lag om dyrtidstillägg å folkpensioner, invalidunderstöd och barnbidrag, m. m.; och

nr 22, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 12 § lagen den 18 juni 1937 (nr 382) om barnbidrag, m. m.;

dels ock Kungl. Maj:ts skrivelse, nr 19, med tillkännagivande, att Kungl. Maj:t förordnat statsrådet Thorwald Erik Natanael Bergquist att under innevarande lagtima riksdag utöva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet.

Kammaren beslöt att lägga skrivelsen till handlingarna samt att underrättelse om innehållet i densamma skulle meddelas vederbörande utskott och riksdagens kanslideputerade.

De avlämnade propositionerna bordlades.

*Andra kammarens protokoll 1941. Nr 2.*

## § 2.

Företogs val av fyra ledamöter att deltaga i talmansöverläggningarna; och blevo därtill utsedda:

- herr *Carlström*,
- » *Skoglund* i Doverstorp,
- » *Svensson* i Grönvik och
- » *Vougt*,

en var med 158 röster.

## § 3.

Herr statsrådet *Pehrsson-Bramstorp* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner: nr 24, angående avstående i vissa fall av mark från kronoegendomar eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark;

nr 25, angående medgivande för Kungl. Maj:t att i vissa fall försälja kronoegendom m. m.; och

nr 26, angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att biträda ackordsupp-  
görelser i fråga om kronans fordringar för försålda kronoegendomar.

Dessa propositioner bordlades.

## § 4.

Anställdes val av två ledamöter, vilka jämte två ledamöter av första kamma-  
ren skulle hava inseende över riksdagens kansli; och blevo därtill valda:

- herr *Eriksson* i Stockholm och
- » *Persson* i Falla,

en var med 128 röster.

## § 5.

Vid nu företaget val av åtta ledamöter att jämte herr talmannen tillsätta  
kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning blevo därtill utsedda:

- herr *Arnemark*,
- » *Gustavson* i Västerås,
- » *Hermansson*,
- » *Kilbom*,
- » *Mosesson*,
- » *Pettersson* i Rosta,
- » *Svensson* i Grönvik och
- » *Westerdahl*,

en var med 122 röster.

## § 6.

Anställdes val av tre ledamöter att handhava vården om kammarens ekono-  
miska angelägenheter; och blevo därtill valda:

- herr *Andersson* i Malmö,
- » *Lundell* och
- » *Aqvist*,

en var med 105 röster.

## § 7.

Justerades protokollsutdrag angående de i §§ 2 samt 4—6 här ovan omförmälda valen.

## § 8.

Till bordläggning anmäldes:

Kungl. Maj:ts sistlidna lördag på rikssalen avlämnade proposition, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1941/42; och proposition, nr 3, angående fortsatt giltighet för förskottsstaten för försvarsväsendet m. m.; samt berättelse om vad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit; riksdagens år 1940 församlade revisorers berättelser: angående riksbanken; och om granskning av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning; ävensom justitieombudsmannens ämbetsberättelse och tryckfrihetskommitténs berättelse; samt militieombudsmannens ämbetsberättelse.

## § 9.

Herr statsrådet *Domö* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 21, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 213 och 215 §§ lagen den 25 maj 1917 (nr 257) om försäkringsrörelse;

nr 27, angående upplåtelse av rätt till bearbetande av icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord; och

nr 28, med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 17 juni 1932 (nr 245) angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift.

Dessa propositioner bordlades.

## § 10.

Herr **andre vice talmannen**, som på begäran erhöll ordet, yttrade: Herr talman! Jag hemställer, att kammaren ville besluta, att Kungl. Maj:ts proposition, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1941/42 och Kungl. Maj:ts proposition, nr 3, angående fortsatt giltighet för förskottsstaten för försvarsväsendet m. m. måtte i nu nämnd ordning uppföras sist på föredragningslistan för nästa sammanträde.

Denna hemställan bifölls.

## § 11.

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till herr **Thorell**, som anförde: *Interpellation.* Herr talman! I cirkulär nr 176—C 62 har statens livsmedelskommission till kristidsstyrelser och kristidsnämnder meddelat föreskrifter om skyldighet för vissa jordbrukare inom Götaland, Svealand och Gästrikland att avstå viss myckenhet fodersäd.

Åtgärden motiveras med, att vissa delar av landet, särskilt de sydvästra, hårdast drabbats av torkan, att landets småbrukare och mindre jordbrukare behöva köpa stora mängder fodersäd för sin fläsk-, ägg- och mjölkproduktion och att därutöver behövas stora partier fodersäd för arméns och andra hästar utanför jordbruket samt för gryn- och malttillverkning m. m. Tillräckliga frivilliga utbud för dessa ändamål ha icke framkommit.

Mot detta finnes ingenting att invända, då åtgärden i och för sig torde vara absolut nödvändig.

*Interpellation. (Forts.)*

Däremot kunna starka erinringar göras mot de direktiv, som livsmedelsnämnderna ålades att följa, då de skulle meddela jordbrukarna om den myckenhet fodersäd de skulle avstå till det allmännas förfogande. Beräkningarna av leveranskvantiteterna uppges ha skett på livsmedelskommissionens statistiska avdelning på basis av de av jordbrukarna den 16 oktober 1940 deklarerade fodersädesarealerna och djurantalet samt med användande av de av respektive häradsombud i september angivna skördeuppskattningarna. Vid beräkningarna synes emellertid ingen som helst hänsyn ha tagits till det av jordbrukarna deklarerade skördeutfallet. Följden härav har också blivit, att de till jordbrukarna utsända preliminära leveransbeskeden å fodersäd i stort antal fall röra sig om rena fantasisiffror. Många jordbrukare ha meddelats, att de skola avstå betydligt mera än de skördat och utan någon tanke på vad de skulle använda till egna djur.

För dagen skall endast ett exempel anföras. För en gård i Markim socken hade arrendatorn deklarerat skörden av fodersäd till 21,500 kg. Kristidsnämnden har beräknat skörden till 58,400 kg, vilket denne jordbrukare uppger sig aldrig ha fått ens under de bästa skördeår. Han har ålagts att avstå 41,800 kg, således nära dubbelt mot vad han uppgivit som hela sin skörd. Fallet är inte alls ensamstående. Många liknande kunna påvisas, även om disproportionen inte alltid är fullt lika skriande. Visserligen kunna vissa justeringar påräknas i det definitiva leveransbeskedet, som skulle komma innan den 7 januari men ännu inte avhörts. Vilka svårigheter för jordbrukarna att under dessa förhållanden beräkna sin hushållning, och vilken ofördelaktig inverkan på livsmedelsproduktionen allt detta har, ligger dock i öppen dag.

Det misstroende, som kan utläsas ur ett uttalande i en cirkulärskrivelse av den 23 dec. 1940 från statens livsmedelskommission till livsmedelsnämnderna, mot av jordbrukarna i deklARATIONERNA lämnade uppgifter om skörderesultatet mötes nu från många av dessa med samma misstroende mot de statliga krismyndigheternas vilja och förmåga att på rätt och lämpligt sätt handha sitt ansvarsfulla värv i vad det gäller förhållandet till landets modernäring. Härvid lever även det olyckliga beslutet om förbud för nedslaktning av s. k. hushållsgrisar under viss del av oktober 1940 i friskt minne.

Ett sådant förhållande mellan två parter, mellan vilka ett gott och intimt samarbete är absolut av nöden, är synnerligen äventyrligt i tider som dem vi nu uppleva, och allt måste göras för att återställa förtroendet. Ett uttalande av den, som inom regeringen närmast svarar för dessa frågor, skulle härvidlag vara av stort värde.

I anslutning till vad jag här anført får jag därför vördsamt anhålla om andra kammarens medgivande att till statsrådet och chefen för folkhushållningsdepartementet få framställa följande frågor:

1. Har statsrådet observerat resultatet av det schematiska sätt på vilket kristidsnämnderna ha meddelat landets jordbrukare hur mycket fodersäd de skola avstå och den irritation detta framkallat bland många av dem?

2. Kunna jordbrukarna hysa förhoppning om, att de definitiva leveransbeskeden inte bli så verklighetsfrämmande som de preliminära, utan i möjligaste mån rättvisa och med hänsyn tagen till möjligheten att försörja gårdarnas egna kreatursbestånd?

Denna anhållan bifölles.

## § 12.

Justerades protokollsutdrag.

## § 13.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Pettersson* i Rosta under den 13 jan.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 11.44 f. m.

In fidem  
*Sune Norrman.*

---

**Onsdagen den 15 januari.**

Kl. 11 f. m.

## § 1.

Herr talmannen meddelade, att herrar Bergvall, Lundstedt och Ericsson i Ätvidaberg samt fru Humla i dag uppkommit och intagit sina platser i kammaren.

## § 2.

Herr **talmannen** yttrade: Innan de nu förestående valen företagas, ber jag att för kammaren få uppläsa 1 § i Kungl. Maj:ts stadga om val till riksdagens utskott den 26 maj 1909:

»Val av ledamöter i utskott skall förrättas med valsedlar, å vilka före namnen utsatts partibeteckning (partinamn eller annan beteckning i ord för viss grupp av riksdagsmän eller för viss meningsriktning), men vilka i övrigt äro omärkta.

Namnen skola å valsedel uppföras i en följd, det ena under det andra.

Valsedlarna skola för att bliva gällande vara enkla, slutna, hoprullade och fria från överstrykningar. Sedel må ej upptaga flera, men väl färre namn än det antal personer valet avser. Där något namn å sedeln är tvetydigt, gälle den dock för övriga namn.»

## § 3.

I enlighet med kammarens därom den 11 innevarande månad fattade beslut företogos nu val av ledamöter i de ständiga utskotten; och anställdes först val av ledamöter i utrikesutskottet.

Därvid avlämnades 180 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Ward*,

» *Skoglund* i Doverstorp,

» *Vougt*,

» *Svensson* i Grönvik,

» *Lindqvist* i Halmstad,

» *Eriksson* i Stockholm,

» andre vice talmannen *Österström* och

» *Nylander*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utrikesutskottet.

Riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om detta val samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag till skrivelse till Konungen med anmälan om samma val.

#### § 4.

Anställdes val av ledamöter i konstitutionsutskottet.

Därvid avlämnades 155 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Hallén*,  
 » *Lindmark*,  
 » *Andersson* i Igelboda,  
 » *Andersson* i Ovanmyra,  
 » *Fast*,  
 » *Nordström*,  
 » *Mosesson*,  
 » *Nilsson* i Göteborg,  
 » *Arnemark* och  
 » *Hällgren*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i konstitutionsutskottet.

#### § 5.

Företogs val av ledamöter i statsutskottet.

Därvid avlämnades 149 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Törnkvist*,  
 » *Skoglund* i Doverstorp,  
 » *Eriksson* i Stockholm,  
 » *Svensson* i Grönvik,  
 » *Jonsson* i Eskilstuna,  
 » *Andersson* i Prästbol,  
 » *Danielsson*,  
 » *Ward*,  
 » *Persson* i Falla,  
 » *Lindberg* i Umeå,  
 » *Isacsson* och  
 » *Strindlund*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i statsutskottet.

#### § 6.

Vid nu anställt val av ledamöter i bevillningsutskottet avlämnades 144 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Lövgren*,  
 » *Hagberg* i Malmö,  
 » *Björklund*,  
 » *Hammarlund*,  
 » *Olsson* i Gävle,  
 » *Eklund*,

herr *Sandberg*,  
» *Persson* i Undersvik,  
» *Lundell* och  
» *Falk*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i bevillningsutskottet.

#### § 7.

Anställdes val av ledamöter i bankoutskottet.

Därvid avlämnades 133 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista». Av dessa upptogo 132 valsedlar namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Paulsen*,  
» *Holmgren*,  
» *Andersson* i Falkenberg,  
» *Westman*,  
» *Gustavson* i Västerås,  
» *Andersson* i Munkaljungby,  
» *Hilding* och  
» *Eriksson* i Sandby.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i bankoutskottet.

#### § 8.

Företogs val av ledamöter i första lagutskottet.

Därvid avlämnades 124 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista». Av dessa upptogo 122 valsedlar namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Lindqvist* i Halmstad,  
» *Gezelius*,  
» *Hedlund* i Östersund,  
» *Ryberg*,  
» *Olsson* i Mellerud,  
» *Lundstedt*,  
» *Björling* och  
» *Berg*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i första lagutskottet.

#### § 9.

Vid nu anställt val av ledamöter i andra lagutskottet avlämnades 119 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upp- tagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Hage*,  
fröken *Andersson*,  
herr *Olovson* i Västerås,  
» *Hallagård*,  
» *Pettersson* i Hällbacken,  
» *Molander* i Härnösand,  
fröken *Hesselgren* och  
fru *Nordgren*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i andra lagutskottet.

## § 10.

Företogs val av ledamöter i jordbruksutskottet.

Därvid avlämnades 116 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista». Av dessa upptogo 115 namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

- herr *Andersson* i Löbbo,
- » *Hedlund* i Häste,
- » *Andersson* i Tungelsta,
- » *Gustafson* i Vimmerby,
- » *Ericsson* i Sörsjön,
- » *Karlsson* i Munkedal,
- » *Carlström* och
- » *Mäler*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i jordbruksutskottet.

## § 11.

Justerades protokollsutdrag angående de i §§ 3—10 här ovan omnämnda valen.

## § 12.

Herr statsrådet *Sköld* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition, nr 23, angående förslag till förordning med provisoriska bestämmelser rörande utbildningstiden för vissa värnpliktiga m. m.

Denna proposition bordlades.

## § 13.

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts på rikssalen överlämnade berättelse om vad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit.

## § 14.

Föredrogos var för sig och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner:

nr 4, med förslag till lag angående förlängd giltighet av gällande indelning i ortsgrupper jämlikt lagen den 28 juni 1935 (nr 434) om folkpensionering;

nr 5, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 14 juni 1940 (nr 484) om undantag från gällande bestämmelser rörande arbetstidens reglering m. m.;

nr 6, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 december 1939 (nr 934) om tjänsteplikt m. m.;

nr 7, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 juni 1933 (nr 472) om förbud mot politiska uniformer;

nr 8, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 21 september 1915 (nr 362) om behörighet att utöva läkarkonsten, m. m.;

nr 11, med förslag till lag om ändring i övergångsbestämmelsen till lagen den 24 september 1931 (nr 327) om ändring i vissa delar av strafflagen, m. m.;

nr 12, med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 9 april 1937 (nr 118) med vissa bestämmelser om rättegången i tryckfrihetsmål;

nr 13, med förslag till lag om sterilisering, m. m.;



nr 14, med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 26 april 1940 (nr 272) med särskilda bestämmelser angående domstolarna och rättegången vid krig eller krigsfara m. m.;

nr 15, med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 14 juni 1940 (nr 503) angående upplösning av vissa sammanslutningar m. m.;

nr 16, med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 1 mars 1940 (nr 117) rörande förbud mot befordran av vissa periodiska skrifter med statliga trafikmedel m. m.; och

nr 17, med förslag till lag angående utsträckt tillämpning av lagen den 15 december 1939 (nr 856) om utbetalande av krigsrisk ersättning till sjömän.

Vid nu skedd föredragning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 20, med förslag till lag om dyrtidstillägg å folkpensioner, invalidunderstöd och barnbidrag, m. m., hänvisades propositionen, i vad den avsåg förslaget till lag om dyrtidstillägg å folkpensioner, invalidunderstöd och barnbidrag, till behandling av lagutskottet och i övrigt till statsutskottet.

Härefter föredrogs var efter annan övriga Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och remitterades därvid

till behandling av lagutskottet propositionerna:

nr 21, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 213 och 215 §§ lagen den 25 maj 1917 (nr 257) om försäkringsrörelse; och

nr 22, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 12 § lagen den 18 juni 1937 (nr 382) om barnbidrag, m. m.;

till jordbruksutskottet propositionerna:

nr 24, angående avstående i vissa fall av mark från kronoegendomar eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark;

nr 25, angående medgivande för Kungl. Maj:t att i vissa fall försälja kronoegendom m. m.; och

nr 26, angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att biträda ackordsuppgörelser i fråga om kronans fordringar för försålda kronoegendomar;

till statsutskottet propositionen, nr 27, angående upplåtelse av rätt till bearbetande av icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord; samt

till bevillningsutskottet propositionen, nr 28, med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 17 juni 1932 (nr 245) angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift.

## § 15.

Föredrogs var för sig och överlämnades till bankoutskottet riksdagens år 1940 församlade revisorers berättelser

angående riksbanken; samt

om granskning av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning för tiden 1 juli 1939—30 juni 1940 m. m.

## § 16.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskottet justitieombudsmannens till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse.

Tryckfrihetskommitténs berättelse lades till handlingarna.

## § 17.

Föredrogs och remitterades till behandling av lagutskott militieombudsmannens till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse.

## § 18.

Till bordläggning anmäldes riksdagens revisorers berättelse om den år 1940 av dem verkställda granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1939—30 juni 1940.

## § 19.

Ordet lämnades på begäran till herr **förste vice talmannen**, som yttrade: Herr talman! Jag hemställer, att kammaren ville besluta, att Kungl. Maj:ts proposition, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1941/42 och Kungl. Maj:ts proposition, nr 3, angående fortsatt giltighet för förskottsstaten för försvarsväsendet m. m. måtte i nu nämnd ordning uppföras sist på föredragningslistan för morgondagens sammanträde.

Denna hemställan bifölls.

## § 20.

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna protokoll:

*Protokoll, hållet vid sammanträde med herr talmannen i riksdagens andra kammare och de kammarens ledamöter, som blivit utsedda att jämte herr talmannen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning den 13 januari 1941.*

Sedan kammarens plenum denna dag avslutats, sammanträdde med herr talmannen de ledamöter av kammaren, som blivit utsedda att jämte herr talmannen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning.

Därvid beslöts till en början, att kanslitjänstemännen vid innevarande lagtima riksdag skulle utgöras av en notarie, fyra förste stenografer, fjorton stenografer, en förste kanslist och fem kanslister.

Herrar deputerade antogo till

*notarie:*

sekreteraren G. Britth;

*förste stenografer:*

tullkontrollören A. Michal,  
krigsrådet L. Norrman,  
jur. kand. M. D. Hjertstrand och  
förste telegrafkontrollören E. Dahlén;

*stenografer:*

kanslisten E. H. Wallin,  
aktuarien, fil. kand. E. Bergendal,  
sekreteraren, fil. kand. H. A. Heimbürger,  
assessorn, jur. kand. G. Lidbom,  
jur. kand. E. A. Romare,  
sekreteraren, jur. kand. A. Norrman,  
jur. kand. G. Fahlin,  
kanslisten Vera Karlgren,

amanuensen, jur. kand. J. W. Löf,  
 redaktören C. O. B. Arborén,  
 redaktören A. F. Klason,  
 jur. kand. G. A. H. Titz,  
 jur. kand. P. G. Bergsten och  
 fru Signhild Elfner;

*förste kanslist:*

e. o. hovrättsnotarien, jur. kand. N. G. H. Liliequist; samt

*kanslister:*

förste telegrafkontrollören A. H. Gärdin,  
 fru Ebba Ihrman,  
 jur. kand. B. C. A. Ericsson,  
 jur. kand. K.-E. Skarvall och  
 jur. stud. N. H. Grass,

av vilka de tre sistnämnda likväl skulle tjänstgöra endast under de tider, då herr talmannen funne sådant vara av behovet påkallat.

Åt kanslisten Gärdin uppdrogs att föra kammarens diariier.

Det skulle åligga de hos kammaren anställda kanslisterna att vid behov tjänstgöra jämväl vid diskussionsprotokollet.

Här skulle antecknas, att på särskild anmodan följande tjänstemän redan nedan nämnda dagar inträtt i tjänstgöring hos kammaren, nämligen den 10 innevarande januari Britth såsom notarie samt Michal, Hjertstrand och L. Norrman såsom förste stenografer ävensom den 7 januari Liliequist såsom förste kanslist samt Gärdin och fru Ihrman såsom kanslister.

Beträffande därefter vaktbetjäningen beslöto herrar deputerade, att 12 vaktmästare skulle anställas hos kammaren; och antogos därefter till vaktmästare C. G. E. Carlberg, S. W. Hellborg, H. E. E. Eklund, E. Andersson, G. A. Zeffe, Th. G. Bergman, L. M. Jönsson, E. F. Blomberg, J. A. H. Sundell, E. W. Älvenstrand, G. A. D. Johansson och L. G. H. Westman.

Till förste vaktmästare förordnades Carlberg, och åt Hellborg uppdrogs att ombestyrta utdelning av ankommande postförsändelser.

Här skulle anmärkas, att Carlberg, Eklund och Hellborg redan den 10 samt de övriga vaktmästarna redan den 9 i denna månad börjat tjänstgöra hos kammaren.

Det skulle åligga de antagna tjänstemännen och vaktmästarna att vid behov och i den mån så ske kunde utföra jämväl annan tjänstgöring hos riksdagen.

År och dag som ovan.

In fidem

*Sune Norrman.*

§ 21.

Justerades protokollsutdrag.

§ 22.

Avgåvos följande motioner, nämligen av:

herrar *Sundström* i Skövde och *Persson* i Tidaholm, nr 1, angående viss ändring i gällande bestämmelser om statliga bosättningslån;

herr *Barnekow m. fl.:*

nr 2, angående beredande åt den på ofullständiga jordbruk boende befolkningen av erforderliga arbetstillfällen utanför jordbruket; och

nr 3, om anslag till jordbrukarungdomens förbund; samt

herrar *Sundström* i Skövde och *Hallagård*, nr 4, angående ändring av gällande regel för anteckning i församlingsbok av persons födelseort.

Dessa motioner bordlades.

### § 23.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Stattin</i>	under 3 dagar fr. o. m. den 18 jan. och
» <i>Andersson</i> i Malmö	» 3 » » » 18 ».

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 12.18 e. m.

In fidem  
*Sune Norrman.*

## Torsdagen den 16 januari.

Kl. 11 f. m.

### § 1.

Herr talmannen meddelade, att herr *Olsson* i Mellerud i dag uppkommit och intagit sin plats i kammaren.

### § 2.

Justerades protokollen för den 10 och den 11 innevarande januari.

### § 3.

I enlighet med kammarens därom den 11 innevarande månad fattade beslut företogs nu val av suppleanter i de ständiga utskotten; och anställdes först val av suppleanter i utrikesutskottet.

Därvid avlämnades 148 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Fast*,  
 » *Liedberg*,  
 » *Olsson* i Gävle,  
 » *Hansson* i Rubbestad,  
 » *Hallén*,  
 » *Wallentheim*,  
 » *Carlström* och  
 » *Lundberg* i Hälsingborg.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utrikesutskottet.

Riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om detta val samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag till skrivelse till Konungen med anmälan om samma val.

## § 4.

Anställdes val av suppleanter i konstitutionsutskottet.

Därvid avlämnades 141 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Fält*,

» *Nolin*,

» *Noren*,

» *Gardell*,

» *Spångberg*,

» *Jonsson* i Haverö,

» *Nilsson* i Norrlängträsk,

» *Hoppe*,

» *Kyling*,

» *Ekdahl*,

» *Larsson* i Julita,

» *Sefve*,

fru *Björck*,

herr *Pettersson* i Norregård,

» *Gustafsson* i Bogla och

» *von Friesen*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i konstitutionsutskottet.

## § 5.

Företogs val av suppleanter i statsutskottet.

Därvid avlämnades 135 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Persson* i Tidaholm,

» *Holmdahl*,

» *Andersson* i Malmö,

» *Andersson* i Södergård,

» *Bergström*,

» *Mårtensson*,

» *Åqvist*,

» *Wallentheim*,

» *Staxäng*,

» *Viklund*,

» *Lindholm*,

» *Lundberg* i Hälsingborg,

fru *Alvén*,

herr *Hansson* i Rubbestad,

» *Akerström*,

» *Bergvall*,

» *Eriksson* i Frägsta och

» *Olsson* i Kullenbergstorp.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i statsutskottet.

## § 6.

Vid nu anställt val av suppleanter i bevillningsutskottet avlämnades 129 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Kilbom*,  
» *Thorell*,  
» *Karlsson* i Grängesberg,  
» *Jonsson* i Skedsbygd,  
» *Rosander*,  
» *Sundström* i Skövde,  
» *De Geer*,  
» *Nilsson* i Kristinehamn,  
» *Henriksson*,  
» *Magnusson* i Näsviken,  
» *Olofsson* i Höganäs,  
» *Olson* i Göteborg,  
» *Ohlsson* i Kastlösa,  
» *Andersson* i Vigelsbo,  
» *Bladh* och  
» *Svensson* i Ljungskile.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i bevillningsutskottet.

### § 7.

Anställdes val av suppleanter i bankoutskottet.

Därvid avgåvos 133 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Sundberg*,  
» *Svedman*,  
» *Ericsson* i Kinna,  
» *Mattsson*,  
» *Söderdahl*,  
» *Nilsson* i Landskrona,  
» *Ericsson* i Åtvidaberg,  
» *Larsson* i Mörlanda,  
» *Westerdahl*,  
fru *Humla*,  
herr *Hallberg*,  
» *Wiberg*,  
» *Molander* i Stockholm och  
» *Persson* i Norrby.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i bankoutskottet.

### § 8.

Företogs val av suppleanter i första lagutskottet.

Därvid avlämnades 109 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Lindberg* i Stockholm,  
» *Larsson* i Hede,  
fru *Gustafson*,  
herr *Werner*,  
» *Landgren*,  
» *Lindahl*,  
» *Nilson* i Eskilstuna,

herr *Sundström* i Vikmanshyttan,

» *Hansson* i Vännäsby,

» *Lindén*,

» *Andersson* i Mölndal,

» *Birke*,

fröken *Öberg* och

herr *Gustafsson* i Lekåsa.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i första lagutskottet.

### § 9.

Vid nu företaget val av suppleanter i andra lagutskottet avlämnades 121 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Hermansson*,

» *von Seth*,

» *Cruse*,

» *Wallén*,

» *Holm*,

fru *Johansson*,

herr *Barnekow*,

» *Larsson* i Östersund,

» *Hagård*,

» *Witzell*,

fröken *Rosén*,

herr *Karlsson* i Granebo,

» *Lundgren* och

» *Norup*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i andra lagutskottet.

### § 10.

Anställdes val av suppleanter i jordbruksutskottet.

Därvid avlämnades 127 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Lundbom*,

» *Liedberg*,

» *Andersson* i Surahammar,

» *Pettersson* i Rosta,

» *Gustafson* i Dädesjö,

» *Jacobson*,

» *Nilsson* i Steneberg,

» *Johansson* i Öckerö,

» *Janson* i Frändesta,

» *Andersson* i Hyssna,

» *Jonsson* i Fjäle,

» *Larsson* i Karlstad,

» *Levin* och

» *Pettersson* i Dahl.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i jordbruksutskottet.

## § 11.

Justerades protokollsutdrag angående de i §§ 3—10 här ovan omförmälda valen.

## § 12.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande proposition, nr 23, angående förslag till förordning med provisoriska bestämmelser rörande utbildningstiden för vissa värnpliktiga m. m.

## § 13.

Föredrogs var efter annan de på kammarens bord liggande motionerna; och remitterades därvid

till statsutskottet motionerna:

nr 1 av herrar *Sundström* i Skövde och *Persson* i Tidaholm; och  
nr 2 av herr *Barnekow m. fl.*;

till jordbruksutskottet motionen nr 3 av herr *Barnekow m. fl.*; samt

till tillfälligt utskott motionen nr 4 av herrar *Sundström* i Skövde och *Halla-gård*.

## § 14.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet riksdagens revisorers berättelse om den år 1940 av dem verkställda granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1939—30 juni 1940.

## § 15.

*Interpellation.* Ordet lämnades på begäran till herr *Åqvist*, som anförde: Herr talman! I skrivelse nr 404 har 1940 års lagtima riksdag anhållit, att Kungl. Maj:t ville med beaktande av vad bevillningsutskottet anfört snarast möjligt för riksdagen framlägga förslag i syfte att tidigare inbetalning av skatter till stat och kommun må kunna äga rum.

Denna fråga synes ha varit under utredning under närmare 20 år utan att någon annan ändring i äldre ordning skett, än att kronodebetsedeln kunnat betalas i två terminer. De alltjämt stegrade direkta skatterna till stat och kommun, vilka för innevarande år och framgent torde komma att ytterligare ökas genom i varje fall stigande kommunalskatter, utöver emellertid nu en så pass stor del av den skattskyldiges inkomst, att risken för förluster för det allmänna blir allt större. Som bekant förflyter nu en tidrymd av ett till två år från inkomstens intjänande och till dess skatten betalas. Det är givet, att en så pass lång tidrymd innebär en mycket stor förlustrisk, särskilt för den händelse arbetslösheten skulle öka eller utvecklingen för näringslivet skulle bli en depression. Det kan t. o. m. ifrågasättas, om icke vissa skattehöjningar, som nu måst företagas speciellt i kommunerna, skulle kunnat väsentligt lindras, därest ett effektivare och snabbare verkande skatteinbetalningssystem funnits. Lika stor risk, som det finns för den enskilde att lämna kredit på ett till två år, lika stora förlustrisker finnas givetvis även för staten och kommunerna.

Det är mig bekant, att statsrådet och chefen för finansdepartementet uppdragit åt t. f. underståthållare Sandström att utreda i vad mån en uppbörd av utskylder redan vid inkomstkällan skulle vara möjlig att genomföra. Säkerligen är en sådan anordning den enda, som för närvarande är framkomlig.



*Interpellation. (Forts.)*

Antalet löntagare har under de sista åren alltmer stigit, och det finns anledning förmoda, att det fortfarande kommer att stiga. Denna grupp representeras ju icke bara utav arbetare och lägre anställda utan även av direktörer, teknisk personal och tjänstemän i olika grupper samt kontorsanställda. Det finns därför ingen anledning för någon samhällsgrupp att känna sig speciellt övervakad, om en del av utskylderna betalas i form av avdrag å lönen. Det synes nämligen närmast ha varit sådana synpunkter, som i varje fall tidigare dikterat oviljan mot denna form av uppbörd.

Emellertid är denna uppbördsform endast en del, ehuru mycket viktig sådan, utav frågan i sin helhet. Densamma har varit föremål för tidigare utredningar, speciellt genom 1936 års uppbördskommitté. Frågan synes emellertid vara av synnerligen stor betydelse, speciellt för kommunerna, och från kommunalt ansvarigt håll på landsbygden har man mycket stora bekymmer för hur uppbördsresultatet skall komma att utfalla. Det framhålles, att 1940 på många håll på landsbygden givit mycket goda förtjänster, varå emellertid skatt ej kommer att till kommunerna inflyta förrän år 1942. Det är därför av största vikt, att frågan om tidigare inbetalning av skatter snarast möjligt får sin lösning, även om densamma endast skulle bli av provisoriskt slag.

Med åberopande av vad ovan anförts anhåller jag härmed om andra kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för finansdepartementet få framställa denna förfrågan:

Kan herr statsrådet ställa i utsikt att förslag till innevarande års lagtima riksdag om tidigare inbetalning av skatter till stat och kommun kommer att framläggas?

Denna anhållan bifölles.

## § 16.

Till bordläggning anmäldes riksdagens kanslideputerades memorial, nr 1, angående antagande av tjänstemän i riksdagens kansli.

## § 17.

Justerades protokollsutdrag.

## § 18.

Avgåvos följande motioner, nämligen av:

herrar *Aqvist* och *Andersson* i Göteborg, nr 5, angående uppförande av två reumatikersjukhus, m. m.;

herr *Aqvist*, nr 6, angående vissa frågor, berörande kustartilleriets ställning inom försvarsorganisationen;

herr *Nilsson* i Kristinehamn, nr 7, om bibehållande av materialdepån i Kristinehamn såsom filial till centraldepån för blindas arbeten;

herr *Sandberg*:

nr 8, angående befrielse i vissa fall från fortsättningsskolas praktiska undervisning; och

nr 9, angående frågan om anordnande av skolskjutsar;

herr *Aqvist*, nr 10, angående åstadkommande av effektivare uppsikt över vanhävd eller vanvård inom jordbruket;

herr *Pettersson* i Hällbacken m. fl., nr 11, om utsträckning av tillämpningsområdet för lagen angående uppsikt å vissa jordbruk;

*Andra kammarens protokoll 1941. Nr 2.*

herrar *Lövgren* och *Jacobson*, nr 12, angående fridlysningen av vissa djurslag; samt

herr *Hammarlund m. fl.*, nr 13, angående undanröjande av sådana missförhållanden, som onödigtvis fördyra varorna under deras distribution.

Dessa motioner bordlades.

§ 19.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Malmberg</i>	under 3 dagar fr. o. m. den 18 jan. och
› <i>Sundström</i> i Skövde	› 3 › › › 18 › .

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 12.12 e. m.

In fidem  
*Sune Norrman.*